

формації, одержаної під час виконання У. п. р. п., відповідно до вимог угоди та зак-ва України.

Прав. регулювання У. п. р. п. здійснюється Гірничим законом України, ГКУ, ПКУ та ЦКУ, ЗУ «Про угоди про розподіл продукції», «Про інвестиційну діяльність» та ін.

Лит.: Перчик А. И., Богданчиков С. М. Соглашение о разделе продукции. Теория, практика, перспективы. Право. Экономика. М., 1999; Джумагельдиева Г. Д. Правовое обеспечение энергосбережения. Д., 2011.

Г. Д. Джумагельдієва.

УНІТАРНЕ ПІДПРИЄМСТВО – підприємство, яке створюється єдиним і незамінним учасником, який передає підприємству майно в госп. відання або оперативне управління і отримує натомість щодо підприємства права учасника, а також здійснює права власника майна підприємства у частині прав, що не були передані підприємству.

У. п. доцільно розуміти як системоутворюючу організаційно-прав. форму, тобто як групу організаційно-прав. форм, виділену в межах дихотомічного поділу підприємств на корпоративні та унітарні за ознакою способу утворення та формування статутного капіталу підприємства.

В основі цієї класифікації лежить теза про те, що підприємства з очевидністю можна поділити на такі, що створюються одним засновником виключно з його волі, й такі, що можуть створюватися двома і більше засновниками на основі їх угоди.

У такому розумінні спільними ознаками У. п. є: неможливість провадження діяльності з більше ніж одним учас-

ником; неможливість заміни учасника підприємства.

Як наслідок, прав. регулювання діяльності У. п. є мінімалістичним, оскільки відсутня необхідність упровадження механізмів узгодження воель учасників та створення складної системи органів підприємства, не треба визначати їх компетенцію, порядок взаємодії, вводити корпоративні процедури і правила, за якими прийматимуться рішення, так само відпадає сенс у інституціоналізації оборотоздатного символу прав учасника щодо підприємства у вигляді частки у статутному капіталі, акції або паю, що може відчужуватися на користь третіх осіб, а також – у закріпленні інститутів виходу, виключення учасника, викупу частки самим підприємством.

За такого підходу до У. п. можна віднести держ. унітарні (держ. комерц. та держ. казенні) підприємства, комунальні У. п., підприємства, створені об'єднаннями громадян або реліг. орг-ціями, а також – підприємства, засновані на прив. власності засновника, що відповідають наведеним вище ознакам.

Унітарний характер підприємства означає його обмеженість, певну «ущербність» порівняно з корпоративним підприємством: життєві обставини мінливі і за ін. рівних умов для засновника має сенс створювати підприємство, склад учасників якого може бути у майбутньому легко розширений без реорганізації. Відмова від такої можливості вже в момент створення підприємства має бути обумовлена важливими причинами і для законодавця, який відносить певні організаційно-прав. форми до У. п., і для особи, що приймає рішення створити У. п.

Таким чинником є титул, на якому майно закріплюється за підприємством і який визначає прав. режим його майна.

В У. п. засновник передає вклад не у власність підприємства, а у його госп. відання чи оперативне управління, залишаючись власником майна підприємства. Саме ця обставина має бути підставою, що обмежує кількість учасників підприємства однією особою та обумовлює неможливість заміни учасника підприємства.

Створюючи У. п., його учасник набуває щодо нього права, які є одноприсродними з корпоративними правами учасників корпоративних підприємств.

Особливістю реалізації в чинному зак-ві концепції У. п. як виду підприємств у межах дихотомічного поділу підприємств на унітарні та корпоративні є недостатня визначеність предмета класифікації: неясно, що саме класифікує законодавець залежно від способу утворення та формування статутного капіталу підприємства – конкретні підприємства або їх організаційно-прав. форми.

Як наслідок, крім держ. комерц., держ. казенних, комунальних У. п. та підприємств, створених об'єднаннями громадян або реліг. орг-ціями, які безумовно є унітарними, за чинним зак-вом до У. п. належать також прив. підприємства, за наявності в їх складі лише одного учасника. Прав. регулювання прив. підприємств передбачає можливість заміни учасника такого підприємства без його припинення, і водночас припускає можливість множинності його учасників. Такі підприємства є У. п. *ad hoc*, оскільки із зміною кількості учасників

вони повинні, відповідно до чинного зак-ва, розглядатися як корпоративні. Крім того, у таких підприємствах учасник може закріплювати майно не лише на праві госп. відання чи оперативного управління, а й на праві власності.

У. п., створені відповідно до чинного зак-ва, у яких учасник передає внесок підприємству не в госп. відання чи оперативне управління, а у власність, слід розглядати як маргінальні, оскільки передача внеску учасником підприємства у його власність позбавляє сенсу обмеження можливостей щодо заміни учасників підприємства та щодо їх множинності, і як наслідок – сам унітарний характер підприємства.

Лит.: Кібенко О. Правовий режим майна приватного підприємства // Юридичний радник, 2005, №1 (3); Щербина В. С. Суб'єкти господарського права. К., 2008; Смитюх А. В. Корпоративные и унитарные предприятия: *de lege lata* vs. *de lege ferenda* // *Legea si Viata*, 2014, №2/3.

А. В. Смитюх.

УСТАНОВЧІ ДОКУМЕНТИ – документи, що фіксують волевиявлення на створення юрид. особи, її прав. статус, мету, для досягнення якої вона створюється, права й обов'язки засновників та членів орг-ції, умови її припинення, склад та компетенцію органів юрид. особи, взаємовідносини з третіми особами.

У. д. – рішення про утворення юрид. особи, або засновницький договір (установчий договір); статут або положення. Склад У. д. визначається залежно від виду юрид. особи. Терміни «засновницький договір» і «установчий договір» вживаються як взаємозамінні.